

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ДОДАТКОВОЇ УГОДИ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ ПРО ЗАКУПІВЛЮ

У сучасних умовах нестабільної економічної ситуації, коливання цін, інфляції, а також інших непередбачуваних обставин, деякі юридичні факти безпосередньо впливають на здатність сторін виконувати договори закупівлі без внесення змін.

Закон України «Про публічні закупівлі» [1] суворо регламентує, що зміни до договору про закупівлю мають обмежений характер і можуть стосуватися лише певних аспектів договору.

Національне законодавство передбачає суворі вимоги щодо внесення змін до договору про закупівлю, зокрема обмеження щодо обсягів та строків, що захищає сторони від можливих зловживань та порушень принципів прозорості та конкуренції. Водночас процедура укладення додаткових угод до договорів про закупівлю і підстави для їх змін часто є складними для практичного застосування. Це породжує значну кількість юридичних питань, які вимагають детального аналізу та вирішення.

Згідно з українським законодавством, зокрема п. 5 ст. 41 Закону України «Про публічні закупівлі», до договору про закупівлю може бути внесено зміни лише за наявності певних підстав шляхом укладення додаткової угоди. У випадках якщо в додатковій угоді про закупівлю змінюються умови, що не передбачені законодавством як допустимі до зміни, угоду можуть визнати недійсною.

Недійсність додаткової угоди про закупівлю тягне за собою такі наслідки як анулювання змін внесених такою угодою. В такому випадку всі зміни, внесені додатковою угодою, втрачають силу,

а сторони повертаються до початкових умов договору. Ще одним наслідком визнання додаткової угоди до договору про закупівлю є відшкодування шкоди.

До найбільш поширених підстав для зміни істотних умов договору про закупівлю можна віднести:

а) зміну ціни за одиницю товару, за умови, що така зміна пов'язана з коливаннями ринкових цін. Це можливо лише у випадках, визначених договором, і не повинно збільшувати загальну суму договору (у деяких випадках допускається збільшення ціни на 10 % при зміні ринкових цін, однак таке підвищення має бути документально обґрунтованим і не перевищувати встановлених лімітів);

б) продовження строку дії договору можливе лише у виняткових випадках, коли виникають форс-мажорні обставини або об'єктивні затримки виконання договору незалежні від сторін. Такі норми впроваджені для уникнення продовження договорів на невизначений час, що може створити перешкоди для конкурентного середовища;

в) зміна обсягів закупівлі, у випадках коли у замовника виникла необхідність скоротити або збільшити обсяги закупівлі, договір можна адаптувати, враховуючи нові потреби.

За загальним правилом зміна умов договору про закупівлю відбувається шляхом укладення додаткової угоди. Додаткова угода має бути оформлена згідно з вимогами ст. 205 Цивільного кодексу України [2]. Усі зміни повинні бути чітко прописані, включаючи дати, підписи уповноважених осіб, а також конкретний опис змін. При цьому важливо дотримуватися порядку, визначеного законодавством про публічні закупівлі для уникнення недійсності додаткової угоди.

Законодавство вимагає чіткого обґрунтування кожної зміни до умов договору. Відсутність конкретних документів або невідповідність документів (наприклад, відсутність офіційного підтвердження коливання цін) може призвести до визнання угоди недійсною. Ризик підвищується, коли такі документи, як листи постачальників або звіти, не відповідають вимогам або не є достатньо переконливими для аудиту чи перевірки.

Кожна додаткова угода підлягає оприлюдненню на вебпорталі публічних закупівель (Prozorro) протягом трьох днів після

укладення. Пропущення строку або порушення послідовності дій може стати підставою для скасування угоди та накладення штрафів. Крім того, відсутність реєстрації знижує прозорість, що є обов'язковою вимогою для публічних закупівель.

Також потрібно звернути увагу на конфлікт інтересів та можливість корупційних ризиків. Внесення змін до договорів, особливо за економічно нестабільних умов, створює ризики для необґрунтованих чи завищених змін цін, що може розумітися як порушення конкуренції. Законодавство про закупівлі чітко обмежує можливість таких змін для уникнення зловживань.

Відповідальність сторін за порушення умов додаткового договору до договору про закупівлю спрямована на забезпечення належного виконання зобов'язань і захист інтересів сторін. Недотримання умов може мати наслідком: штрафи, пені чи відшкодування збитків.

У сфері публічних закупівель порушення правил реєстрації договорів у системі Prozorro може призвести до недійсності додаткової угоди або адміністративних санкцій для посадових осіб. Закон «Про публічні закупівлі» також дозволяє тимчасово обмежувати права закупівельників на участь у державних закупівлях за істотні порушення.

Укладення додаткової угоди про внесення змін до договору про закупівлю є важливим механізмом, що дозволяє адаптувати основний договір до змінених умов. Цей процес вимагає точного дотримання законодавства, обґрунтування кожної зміни та реєстрації додаткової угоди у системі Prozorro. Законодавчі обмеження на внесення змін спрямовані на забезпечення прозорості та уникнення порушень конкуренції.

Таким чином, розгляд особливостей укладення додаткових угод є необхідним для підвищення ефективності закупівельної діяльності, забезпечення відповідності вимогам законодавства та мінімізації ризиків для замовників і контрагентів у публічних закупівлях.

Список використаної літератури

1. Про державні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>